

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „
Egy órára 1 — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a 48beször hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beigtatásért 30 kr.

Palinodia.

Debreczen, okt. 6.

(k) Véget ért a második öt éves országgyűlés, a mai gyásznapi már hivatalos bucsuzatója is közkézen forog, még pedig — akár csak elődje — erőszakos halálal, s az utóbbinak természetes vége az, erőszak volt a szülőanyja, erőszaklól kellett hát elvesznie.

Most, midőn szenteszeled a képviselőjelöltek serege az országban, hogy megteremték három-négy hét alatt az új országgyűlést, tekintsünk még egyszer végig ezen a siralmas véget éri öt éves cikluson, akár csak a trónbeszéd tette volt.

Soha még országgyűlés olyan fényes halállal meg nem halhatott volna mint az, mert soha még országgyűlésnek olyan fényes karriért ki nem jelölt a sors, mint ennek, — s mégis, felette lebegett mindig: bűnben fogantattál, — bűnben kell meghalnod!

Emlékezzünk csak vissza az öt évvel ezelőtt lefolyt dolgokra. 1891 nyarán nem volt országgyűlési szünet, dolgoztatta a képviselőket Szapáry gr., az ördögnek tartozván azzal a munkával az a képviselőház, amely akkor együtt volt, — mert hiszen annak az egész nyári munkának két paragrafus lett az eredménye, az a bizonyos közigazgatási törvényi szörnyszülött. — amely ugy hangzanék, — ha hangoztatná valaki, — hogy a közigazgatás a vármegyében állami feladatot képez. melyet a törvény értelmében kinevezett állami tisztviselők intéznek... Törvény de melyik törvény? Azt már nem tudta Szapáry megcsináltatni, azért fogamzott meg benne a bűn gondolata s félévvel életének vége előtt hazaküldte az országgyűlést, gondolván, hogy ekként kipusztítja a földszinéről azokat az átkos függetlenségeket, akik még azt sem engedik meg egy becsületes kormányának, hogy a vármegyékben ő parancsoljon és ne a lakosság.

Hanem a bűn nem marad büntetlenül soha. A hivatalos erőszakoskodások, itatások csendőrszuronyok villogása s a januári télviz fáradalmi nem voltak képesek feltartóztatni a független Magyarország felé törekvő tábor utjában s hiveink megsokasodva kerültek ki a választási harcából.

De még ez sem volt intő példa Szapárynak s nem átalotta a király szájába adnia, hogy annak az országgyűlésnek a közigazgatás rendezése lesz az első és legfontosabb feladata... Hanem a lelkiismeret mégis bánthatta,

mert nem hozta elő az államcsinító javaslatot téltől egész őszig. — ősszel aztán belebolondult a szörnüyü nagy államférfiúi gondokba, a melyek érdemtelenség és képesség nélkül már harmadfél éve nyomták a fejét — s meg akarta koszoruzni a Henczi szobrát...

Ez aztán a nyakát is szegte örökre. Tudták a kormány párton, hogy a felidézte egyházpolitikát nem akarja megoldani, kitalálta tehát az ördögnek Magyarországon székeltő prokátora, Tiszai Kálmán, hogy felül se haragudjanak a szabadelvű pártra, amiért Henczit nem koszoruzta meg, alul se, amiért meg nem buktatja: kötelező polgári házasságot kell követelni, azt ő nem fogja teljesíteni! Ugy is volt.

Igy lett 1892 novemberében Wekerle Sándor a miniszterelnök, a kizártan nagy dolgoknak ígérétevel lépett a kormányra. Igért kötelező polgári házasságot, állami anyakönyvvezetést, zsidó reczepeziót, vallásszabadságot és magyar udvartartást.

Azonban az előbbieket feltámasztották ellene a reakció és ultramontánizmus fekete serejét, az utolsó pedig a kamarilla titkos és selyemkeztűs, hunczúságoktól vezetett táborát, ez a két százados ellensége aztán a magyarnak kivitte, hogy teljes egy esztendő telt bele, míg Szilágyi Dezső beadhatta, s egy másik abba, hogy a király szentesítette s egy harmadik abba, hogy életbelépett a polgári házasság javaslata.

Hanem ennek is meg kellett adnia Wekerlének az árat, nem kapta meg a magyar udvartartást. Hogy ez mit jelent, elég szomorú alkalomunk volt tapasztalni a folyó esztendőnek ezredévi ünnepségei során. De erről majd később.

Wekerle, Csáky, Szilágyi végigharcolták a nagy harcztól s törvénybe iktatták a mai kornak kódexünkben még hiányzó követelményeit, de belebuktak mind hárman, ez is ár volt érte.

Wekerlével megbukott a magyar érdekek védelme s jött utána Bánffyval a jogtiprás, erőszak, a magyar nemzet semmibe sem vevése, hanem azért mégsem ezek az általános dolgok, avagy a polgári házasság okozta, hogy Wekerle helyett Bánffy ült a nyakunkra, hanem — Kossuth Lajos halála. Wekerle meg akart tenni mindent Kossuth Lajos halálakor, hogy az árván maradt nemzet szabadon gyászolhassa az ő eltávozott atyját, hanem a bécsi kamarilla szuronyokat szegeztetett a gyászoló nemzet mellé, hogy még sirjába se mehessen nyugodtan s

hazájába holtan se térhessen vissza, — látva ezt Bánffy, aki akkor a képviselőház elnöke volt s az megbizta, hogy Kossuth Lajos temetésén beszédet mondjon, — Bánffy pedig megszökött Budapestről.

Ez az ember, aki képes volt egy gyászoló nemzetet, a saját nemzetét arczulcsapni, most királyi kinevezés útján szabadon erőszakoskodik Magyarországon felett, sőt mi több, alkuszik a nemzet vagyona, jövedelme és becsülete felett!

Igen, mert elérkezett az idő, midőn újból szóba jöhetett, rabszolgái akarunk-e lenni továbbra is az osztráknak, s Bánffy hozzáfogott az alkudozáshoz s másfél év alatt míg Magyarország ezredévi ünnepére készült, el is adta Magyarországot Ausztriának — készpénzen. Aki nem hiszi, olvassa el az osztrák pénzügyminiszter beszédét.

De az ő alkudozásai alatt nagy ünnepe érkezett el a magyarnak: fennállásának ezredikévfordulója. S ezt az ünnepet nekünk Bánffy alatt kellett megülnünk!

A lefolyt fél év alatt kimutattuk, hogy van jogunk élni, habár ma Bánffy a vezérünk, — igaz, hogy épen ezért ért bennünket sok olyan kudarc is, a mely csak Bánffy alatt eshetett meg. A legnagyobb volt a király elmaradása az ezredévi országgyűlésről s a legutolsó Magyarország elsikkasztása Vaskapunál.

Mindezek nem régi dolgok, nem lehet tehát csodálni, ha Bánffy újabb erőszakot eszelt ki és feloszlatta az országgyűlést.

Mi azonban nem félünk tőle. Magyarország vagyona, élete és becsülete forog kockán s mi bizonyosak vagyunk abban, hogy a magyar nemzet ezeket nem fogja Bánffyra bízni.

Aki a nemzetet arczul csapta, aki előle megszökött, aki az osztráknak eladta s utoljára elsikkasztotta, ahhoz a nemzetnek bizalma nem lehet, az a magyar nemzetet sem jó szóval, sem erőszakkal, sem pénzzel nem lesz képes a maga számára megnyerni.

Magyar választók! Bánffy Dezső a Kossuth Lajos temetéséről megszökött, a kormánypart pedig őt támogatja, mi a Kossuth Lajos lobogója alatt harcolunk és a független Magyarorszáért küzdünk, — válasszatok!

A magyar nemzet és magatok becsülete forog kockán, — válasszatok!

Mi tudjuk, melyiket fogjátok választani!

Éljen a független Magyarország!

Meghívó.

A H-Nánási választó kerület függetlenségi és 48-as pártjának H-Nánáson a városház nagytermében folyó évi **október 11-ik napján** délelőtt 10 órakor tartandó **gyűlésre**; melyben való részvételre a választó kerület községeiben lévő függetlenségi és 48-as választókat tisztelettel meghívom.

Tárgyai lesznek:

1. Alakulás és szervezkedés.
2. Intéző választmány alakítása.
3. Képviselő jelölés.

Kelt H-Nánáson Okt. 1, 1896.

id. Csohány Ferencz.

Sárospatak ünnepe.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Debreczen, okt. 6.

Gyönyörű ünnepe volt vasárnap a bodrogparti Athenének a tudomány és a protestánsizmus szolgálatában és szeretetében Debreczen testvéreinek, Sárospataknak. Négyes ünnepség hívta az öt kellégium s a csendes kis város falai közé az egész tiszáninneni ev. ref. egyházkerület, sőt az egész országnak első sorban protestáns, de másodsorban minden magyar nyelvű és érzésű lakóját, amelyeknek bármelyike kedves és szép emlékü lett volna mindenkire, aki ott volt. Így együttesen pedig páratlan szelemi élvezet és lelkesedés forrása fakadt belőle.

Sárospatak város ev. ref. egyháza vasárnap szándékozott felavatni ujjáépített templomát ezért felkéri az egyházkerületet, hogy az idei vándorló őszi közgyűlés, melyen a legutolsó 3 év alatt megválasztott új papok fel fogják szenteltetni, Sárospatakon tartsa meg. — De ez év szeptembereben az egyházkerület őszi püspöke, Kun Bertalan püspökének 30-ik évfordulóját volt szerencsés a Mindenható kegyelméből megérni, az egy-

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Tompa szobra előtt.

Irta: Szuhay Benedek.

Szavalták Tompa Mihály szobra leleplezése alkalmán Sárospatakon, 1896. október 4-én.

Való tehát, való az édes álom,
Itt áll az ércbe öntött bü alak!
Buzgó imánk föl, a magasba szálljon,
Hozsánát zengenek e vén falak.
Az őszi nap ragyogjon tiszta fényben,
Pacsirta szóljon tar mezők felett,
Az őszi fátyolos szellő ne tépjen
Már fárga lombot, hulló levelet!

Oh jöjjetek és hódolva szellemének
Mi lelkesedjünk a költő-papért
Ki tündöklő csillaga lett az égnek,
De homlokán por lepte a babért.
Kinek minden dalát epedve várta,
Az eltiport nemzet bús éjszakáján;
Ki lelke bujált a dalokba zárta
S zokogva sirt az elnyomott hazán.

Évezredes hazánknak büszkeségét
Gömör szülte, Patak nevelte fel,
Lángszelleme itt nyerte ébredését,

házkerület tehát az idei gyűlés alkalmából ezt a jubileumot is elhatározta hogy megül. Mindezeket tekintetbe véve a sárospataki főiskolai ifjuság, az általa felállított Tompi szobor leleplezését szintén erre a napra tűzte ki.

Erre az ünnepségre városunkból két érdeklőt s egy érdeklődőt is elment s azoknak köszönjük az alábbi tudósítást. Az érdekeltek S. S z a b ó József gimnázumi és dr. B a r t h a Béla jogakadémiai tanáraink, a kiknek lelkében a sárospataki Tompa szobor eszméje megfogamzott, a harmadik, az érdeklődő, dr. N a g y Zsigmond lapunk f. szerkesztője volt. Együttesen készített kimerítő tudósításukat az alábbi levélbe foglalták:

Sárospatak, okt. 5.

A megérkezés

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület okt. 5-én tartotta Sárospatakon őszi egyh. ker. gyűlést. E gyűlést okt. 4-én 3 esperes és 27 ifju lelkész felszentelése előzte meg; ezzel kapcsolatban tartatott a sárospataki ref. templomnak — mely nagy, 22—24 ezer forint költséggel restauráltatott — felavatása, továbbá Kun Bertalan püspök 30 éves főpásztori jubileuma s végül befejezésül a főisk. m. irod. Önképző társulat által az iskolakertben felállított Tompa szobor leleplezése.

E négyes ünnepélyre okt. 3-án a d. u. vonattal érkeztek az egyházi és világi küldöttek Sárospatakra. Kun Bertalan püspök a délutáni 1/2 5 órai személyvonattal érkezett Miskolcra; az érkező püspököt a pályaudvaron előbb K e r e s z t u r y József a zempléni esperes, majd a köz. hatóság nevében B a r t h o s József-jarási szolgabíró üdvözölte a nagy számmal egybegyűlt közönség élén.

A püspök ur négyes fogaton érkezett be a városba s itt B a l i n t Dezső ref. lelkészhez szállott.

Este 7 órakor a püspök urat a város közönsége 30 éves püspöki jubileuma alkalmából faklyásmenettel tisztelte meg, amely a főiskola épülete elől indult ki s a Rákóczy és Kossuth Lajos utcákon át érkezett a ref. paplak elé. Itt a vegyes (női és férfi) kar éneke után Meczner Béla, az alsözempléni egyházmegye gondnoka üdvözölte az érdemes főpásztort, aki 55 éves lelkési és 30 éves püs-

Hol annyi hálá'elt szív ünnepe!
Hatalma nincs a romboló időnek
Azon, mit e falvak közt alkotott;
Bájos regék me-éi itt szövődnek
Bevonva fényvel minden bús romot.

Majd hogy kitört a harc s kétségbeejtve
Villám cikázott át hazánk egen:
Kitört sirjából a Rakóczi lelke
S veitnk harczolt a szent csaták terén;
Fényes napunk már-már délpontra hágott
Midőn esőrvöge földre hullt a kard;
De hírnevünknek a bukása nem ártott,
Nem törte meg az eltiport magyart.

Pedig legjobbjaink börtön fogadta,
Vagy elhullottak gyászos vérpadon.
A sok madár dalos berkét ott hagyta
És szótlan ült a száraz ágakon,
Ijesztő siri csend borult a földre,
Mozdulatlan feküdt a tetszhalott;
Csak bus virrasztók állottak fölötte,
De megkövülve egy se szólhatott!

Miként a sebzett vad, a rengetegben
Emésztő, nagy kinjának hangot ad:
Ép úgy dicsőnk az elpusztult berekben
Lantjára csal megrázó hangokat.
A mint köszönti a »golyát« tavasszal,

püski hivataloskodása után még mindig erőteljes kézzel, éber lélekkel vezeti a tiszáninneni egyházkerület ügyeit s küzd a szabadelvű eszmék mellett. Hálás tisztelettel, forró szívből üdvözölte őt ez ünnepélyes alkalmából Sárospatak városa nevében s kívánt áldást életére, további működésére.

Az ünnepelt főpap meghatottan köszönte meg a szives üdvözlőt, mint a felekezeti béke, egyetértés szép megnyilatkozását s kívánt áldást a város minden rendű és rangú lakóira. Megemlítjük, hogy az egész város az illusztris vendég tiszteletére díszesen fel volt lobogózva s a faklyásmenettel alkalmával teljesen kivilágítva.

Templom szentelés.

Vasárnap délelőtt fél 10 órakor kezdődött a templomi istenítisztelet. A megye diszmagyarba öltözött küldöttsége élén Molnár István főispánnal a kollégiumból, az egyházkerület vezérferfiái élükön Kun Bertalan püspökkel a paplakból vonultak a gyönyörűen renovált, nagy terjedelmű templomba, mely jelenlegi, meújított alakjában szinte ritkítja párját Magyarországon. E templom szorongásig megtelt a küldöttségekkel és ünneplő közönséggel. Ott volt a tiszáninneni kerület színe-java és Zemplénmegyéből igen sokan.

Külön fentartott helyeken ültek a felszentelendő lelkészek, szám szerint 27-en. A gyülekezeti, közénklés után a kollégiumi ifjuság zengett teljes praecisítással egy szép éneket, melynek hangjai mellett feltűnt a díszes szószéken az 55 éves pap, 30 éves püspök Kun Bertalan ős alakja. A jubilans, 80 éves agg a tőle megszokott kenetlejjességgel mondott egy szívet-lelket megragadó imát. Ezután a vegyes (férfi-női) kar Hodossy Béla praeparandia zenetanár vezetésére állt énekelt, mely alatt az egész közönség úgy érezte, mintha szárnyai nőttek volna, s ott volna, hol a menny lakói az Ur királya széke előtt letelepednek. Erre B a l i n t Dezső sárospataki lelkész mondott 'hévteljes felavató beszédet, melybe beleszólt a templom rövid történetét is. — A templom történetét a templom előtt Szinnyei Gerzon tollából önálló füzetben áru-gatták bájos leányok.) A beszéd után a polgári chorus eneke hangzott fel s ezután kezdetét vete a

Lelkészatavás.

Kun Bertalan püspök hatalmas beszédet intézett a felavatandókhöz, melyben őket

Üdvözlétére még em'elkezünk,
Főlsirva minden ajkon a panasz dal:
»Mint oldott kéve széthull nemzetünk!

Majd lelke szállna végtelen, sik pusztán,
Repülne föl a taj szellővel;
De sulyos fájdalom a földre huzván,
Jajgatva sir tépő gyötrelmeivel.
Szavára a bércek visszhangol adnak,
Sok honfi szív bujába megszakad.
Oh mert magát az eltiport magyarnak
Fájdalmában kisírni sem szabad!

Föltamadást hirdelve nemzetének,
»Uj Simeonról« meghatón dalol.
Majd távozót sirt a gyászos ének,
»Ki messze bujdosott el« valahol.
Nehéz idők sötét bus éjszakáján
Tündöklő fényt hazánkra ő vetett,
Mint átragyogja biztató szivárvány
Vihar után a tépett felleget.

Báj és erő van mindenki dalában;
Meghatva játszik a szív hurjain.
De páratlan, midőn hívó szavára
Tündér repül le hold sugárain.
És a mezők virágvilág estéken
Szönek csodálatos »virág regét,«

lülalmes szeretetre, erős protestans érzültre és áldozatkész hazafi-ágra intette. Majd felolvasták az egyházmegyék jegyzői a felavatandók életrajzát. Ez aktus sok időt vett igénybe s bizony el is maradhatna, mint pl. nálunk a Tiszántul. Most felavattak 3 új esperest, Fejes Istvánt, Keresztury Józsefet, id. Kapossy Györgyöt a püspök és esperesek testvéri csökkal. A felavatás további része a szokásos szertartással történt, u. m. eskü, letérdepelés, kézrátétel, s a Jövel Szentlélek Uristen elénekése.

A templomi ünnepély 1 óraker ért véget. Ki kell emelnünk, hogy ez ünnep Sárospatak egész közönségének kivétel nélkül ünnepe volt. A templomban minden rendű, rangu és felekezetű hívők résztvettek. A dísz magyarruhák mellett ott láttuk a katolikus papi talárt, s a sok dívatos ünnepi öltönyt közelében a közönséges nép egyszerű, daróc öltönyt.

Üdvözlések:

Isteni sztelet végeztével Kun Bertalan püspököt a ref. paplakon a különböző küldöttségek üdvözölték 30 éves püspöki jubileuma alkalmából. E küldöttségek voltak: tiszáninenni egyh. kerület, Zemplén vármegye 25 tagu deputatója, Sárospatak városa, debreczeni főiskola (szónok: dr. Bartha Béla, tagok dr. Nagy Zsigmond, S. Szabó József), sárospataki rón. kath. egyház, sárospataki izr. hitközség, sátoralja-ujhelyi honvédtisztikar.

Közehéd.

A tisztelgések befejeztével a főiskolai tornateremben 207 teritékű közehéd volt, amely — a szokásos magyar szónoklat áradaton felül még két rendkívüli értékes külön-séget mutatott fel. Egyik az, hogy kitűnő izleletes ebéd volt, melynek fűszerül valódi tokai asszuval is kedveskedtek; másik az, hogy Sárospatak legszebb virágszállai, gyönyörűbbnél gyönyörűbb leányok szolgáltak föl.

N-m csoda hát, hogy lelkes hangulat uralkodott az egész ebéd alatt.

Délután 2 óraker, az istentisztelet és lelkészavató lélekemelő szertartásának befejezése után 250 teritékű közehéd volt a főiskola ez alkalomra berendezett torna csarnokában, melyen részt vettek: a tiszáninenni ev. ref. egyházkerület küldöttei, élükön Kun Bertalan püspökkel, az alsó zempléni egyházmegye Keresztury esperessel és Mecz-

ner Béla főgondnokkal, a sárospataki főiskola igazgató tanácsa Fejes István esperes és Dókus Gyula cs. és k. kamarás vezetése alatt, a s.-a-ujhelyi honvédtisztikar, Zemplén vármegye 25 tagból álló fényes küldöttsége, nagybárá diszmagyarban, köztük Molnár István főispán, Dókus Ernő cs. k. kamarás, orsz. képviselő, Nemes Lajos kir. tanfelügyelő, Bernáth Elemér táblai tanácselnök s más előelőségek; a m. tud. akademia és Kisfaludy társaság képviselőiben Lévy József, Borsod kitűnő ny. alispánja, a r. kath. klérus és g. kath. klérus több tagja, élükön Székely Kálmán apátplébános-sal s Puzsa Sándor prépost főesperessel, a zsidó hitközség képviselői, Sárospatak város küldöttsége, a 26 felszentelt ifju lelkész, a főiskolai ifjuság meghívott képviselői s a debreczeni akad. és főgimn. tanár jelen volt 3 tagja és azonkívül számos helyről és vidékről. A felszólalást Sárospatak szép hölgyei teljesítették, maga a közehéd ételleivel s italival bármely nagy városnaknak díszere vált volna.

Az elmondott felköszöntők következő sorrendben következtek: Kun Bertalan püspök a királyért, Bálint Dezső sárospataki ref. lelkész a kerület edes atyjáért, a jubilans püspökért, Kun Bertalanért, Keresztury József a zempléni esperes az országgyűlés berekesztése miatt távollevő egyházker. főgondnokért, br. Vay Béláért, ki egyuttal tudvale ölog a főrendiháznak is alelnöke, Buzsa János főisk. tanár s.-pataki egyházi főgondnok a tiszáninenni egyházkerületért, Meczner Béla a zempléni gondnok Molnár István főispánért, Bernáth Elemér f. zempléni gondnok Fejes István, Kapossy György és Keresztury József ujonnan beigtatott esperesekért, Debreczeni Bertalan főisk. jogigazgató a testvérfelkezetek képviselőiért, Szinyei Gerzson főisk. tanár a honvédtisztikarért Dezső Lajos áll. tanfelügyelő int. igazgató Fejes Istvánért, dr. Ballagi Géza Barthos főszolgabíróért, Radácsi György főisk. akad. és közgazgató az ujonnan felavatott lelkészekért, Zombory Gedő. Megyaszó költő-papja a hölgyekért, Lévy József az örökség, az eszmények kultuszát ápoló sárospataki ifjuságot üritek poharaikat.

A Tompaszobor leleplezése.

A közehéd végeztével az egész ünneplő közönség élén mélt. és főtiszteletű Kun Bertalan püspök urral a főiskola kertjébe vonult, a melynek fölöttje mellett, a botanius kert közel közepén, a Tompa által annyira szeretett virágok között, hús fak rávetődő árnyában állott a csinos talapzat, ugyanabból a kőből, a melyből az Arany János budapesti szobraak az alzata készült.

Mire a vendégsereg előkelő része a szoborhoz érkezett, akkora már az ünneplő hölgyközönség sok százfőnyi tömege a szobor háta mögött fölállított székeken és padosorokon helyezkedett el míg a lelkes tanulóifjuság tömör phalanxai a szobor előtt való tisztáson és az arnyas faszor nyulványain foglalt helyet.

A szobor lábánál állott a sárospataki főiskola méltán nagyhirű kántusa, a mely már a délelőtti istentiszteleten is nagy dicsőretet aratott. A szoborral félig áellenben, tőle kissé balra állott az ünnepi szónokok számára felállított emelvény.

Az ünnepély mű-ora a következő volt:

1. »Hymnus.« Előadta az ifjusági énekkar.
2. »Alkalmi beszéd.« Tartotta Dr. Tüdös István, az Irodalmi Önképző Társulat ez évi elnöke.
3. »Dalünnep.« Előadta: az ifjusági énekkar.
4. »Megnyitó beszéd« a szobor történeté.« Dr. Finkey Ferencztől, az Irodalmi Önképző-Társulat mult évi elnökétől.
5. »Alkalmi óda.« Irta László Andor joghallgató. Szavalt: Lehoczky Béla joghallgató.
6. »Magyar Tudományos

Akademia,« s a »Kisfaludy-társaság« képviselőjének, Lévy József urnak beszéde.

7. »Télen nyaron és Virágos kenderem.« Népdalokat előadta az ifjusági énekkar.

8. »Tompaszoborelőt.« Irta: Szuhay Benedek kápolnai ev. ref. lelkész. Szavalt: Piskóti Ferencz joghallgató.

9. »Zaróbeszéd.« — Tartotta. Nagy Béla, az Irodalmi Önképző Társulat alelnöke.

10. »Radácsi György főiskolai közgazgató szobor avételi beszéde.

11. »Szózat.« Énekelte a közönség. Ennek a gazdag műsornak több pontja olyan volt, a mely azt messze fölibe emele a szokásos ifjusági ünnepeknek s valósággal országos jelentőségűvé tették a sárospataki főiskolai ifjusági önképzőkör dicsőséges napját. Kiváló irodalmi becsüek voltak azok a beszédek, a melyekkel Dr. Tüdös István theológiai és Dr. Finkey Ferencz jogi tanár urak a részint Tompa költői érdemét és a sárospataki főiskolához való viszonyát, részint a szobor keletkezésének történetét adták elő.

Ez utóbbiból örömmel emeljük ki, hogy a sárospataki Tompa-szobor létesülésének történetében a mi debreczeni főiskolánk tanári karából és két érdemes név fordul elő, a kik a tegnapi örömműnnepen lelkes tüntetés tárgyai voltak. Egyik Szaabó József, a ki egyáltalán legelőször vetette föl hazánkban azt a nemes eszmét, hogy a magyar nemzet ezen egyik legkedveltebb költőjének szobor állittassék, csakhogy ő szobor székhelyéül Rimaszombatot ajánlotta. A sárospataki Tompa-szobor tulajdonképpen kezdeményezője azonban dr. Bartha Béla, helyi társadalmunk kitűnő tagja, főiskolánk jogakademiajának tudós tanára volt, a ki sárospataki professorkodása idejében kezébe vette az ügyet s hatalmas lendületre indította. A millennium alkalmából fepezdűt nemzeti lelkesedés aztán befejezte az érdemes kezdeményező munkáját s Holló Barnabás hírneves művészünk a maga névének is marandó emléket állított a kitűnően sikerült mellszobor megteremtésével.

De az egész ünnepegy legfényesebb pontját a dicső költő költőbarátjának Lévy Józsefnek eszmékben gazdag gyönyörű beszéde képezte, melyet a M. T. Akademia és a Kisfaludy-társaság nevében tartott.

Reményünk van rá hogy a remek beszépet nem soká a egész terjedelmében is bemutatthatjuk kedves olvasóinknak.

Mikor Radácsi György közgazgató a főiskolai tanárkarnevében gondozás vágett átvette a szobrot s az ünnepély véget ért ekkorra már öreg este lett s ráborította sőtél leplét ujra a szoborra a melyről a hivatalos lepel csak kevéssel előbb hullott le.

Maga a szobor művészi remek. Tompát ifjukorában Kossuth szakállal ábrázolja s rendkívül kedves benyomást tesz a szemlélőre.

A vasárnapi ünnep után ma folytatja Sárospatak ünnepését mert ma kezdődik a tiszántuli egyházkerület öszi rendes közgyűlése, a melyen a Mitrovics Gyula debreczeni pappá lélelével megüressedett egyházkerületi főjegyzői állás új viselője Radácsi György tartja beköszöntőjét.

A választások.

Képviselő jelöltek Debreczenben.

Debreczen, okt. 6.

Be kell vallanunk hogy idáig az ország minden vidékéről hoztuk s hozták laktársaink a hirt arról, mit csinálnak ott a pártók. ki a képviselő jelölt. — Igaz az is hogy eme hírekben nagyon kevés volt a határozott a befejezett eredményről, hanem inkább csak találgatások valanak s kombiuációk de hát mért

Megóva így hervadástól szépen
Nyíló virágok gyöngye életét.

Hrét, nevét magasztaljuk mi bátran,
Tulzengve vele rónát bérceket.
Itt a természet ösi templomában
Gyujtsunk nevének láng szöveitnek.
Ki a mig élt — küzdött ezer viharral —
De atkarolva védő angyalát;
Hiába ostromolta bösz haraggal
A sors — hitének büszke templomát!

Allott a vészben, állott rendületlen,
S ha meg-megnyílt egy drága sűrűdör:
Beszélte fölötté biztatón, lángnyelven
Hirdetve, hogy hazánk mit örökölt?
Nézzétek őt! Kezében olajjaggal
Mut nekünk boldog szabad hazát,
Melynek világa lángoló sugárral
Ragyogja be a siri éjszakát!

Lez még idő, midőn kéziratáról
Lehull a gondosan őrzött pecsét!
Midőn az ég is viszhangzik dalától
Hirdetve büszkén nem muló becsét;
Mert — bár az évek tűnjának rohanva,
Repüljenek a muló századok;
Mig áll hazánk: szent lesz a költő hamva,
Dicső neve örökre felragyog!

ne találjuk, mért ne kombináljuk a debreczeni állapotokat is?

A vajadás itt is folyik s míg a nemzeti párt halotti álmát háboríthatatlanul s a fel-támadás reménye nélkül alussza s míg a függetlenségi párt nyugodtan készíti elő a párt tiszteletbeli elnökének s az I. kerület eddigi képviselőjének ideérkezését fogadtatását beszámoló beszédjének meghallgatására a párt gyűlést s majd aztán a párt elnök ideérkezése után meg tartja a jelölt gyűlést is addig a szabadelvű párt már erősen mozog s forrong is.

Ott már fel van vetve a kérdés, állítás-sék-e az I. kerületben jelölt? A kérdést rögtön követi minduntalan ama primum desideriumnak kifejezése is, hogyha a függetlenségi párt a III. kerületben nem álltana jelöltet, úgy a kormánypárt az I. kerületben viszonyzó jelölt nem állítással eme szívességet, de eme szívességet a pártok kérik sem merik s nem is merhetik egymástól. Fentforog tehát a kérdés, ki lesz a jelölt.

Komlóssy Dezső volt 5 évvel cselölt az a bátor ferfi, ki elvállalta itt a jelöltséget, de mert nem léteült még ma sem Debreczenben a kerületi börtön, s az I. kerületben még ma sincsenek nagy számban azok a »rab szavazatok«, melyekkel a kormánypárt rendelkezik, a jelöltséget nem akarja elvállalni.

Ez idő szerint aztán a kerületben »nincs tovább.«

Annál bővebb azonban az Isten áldása a II. kerületben. E kerületet idáig dr. Király Ferenc vezette. Képviseletét pedig ez idő szerint kormánypárti programmal. Az előző cikluson, — bár csak időközi választás folytán, olyan vegyes vagyis párton kívüli programmal képviselte ő ezt, a mit talán maga sem tudott volna helyesen határozni, de a mi arra kellett, hogy innen is onnan is szavazhassanak rá.

Most aztán épen az a nagy kérdés, hogy hát harmad izben minő programmal rukkoljon ki Király ur. — Mert őt az tartja fent, ha olyan programot ad, mi az előbbtől valamiben különbözik.

A néppártól kölcsönöz-e hát most ugy eszmet avagy a kormánypárttól fog kormánypártibb lenni, még titok. Ma csak annyi a nyilvánvaló, hogy szóban van, a mit fent megválasztása esetén, meg kell választani mellé fiók képviselőnek Gröföld urat is.

A másik jelölt itt a kormánypárt kebelében az a Márk Endre, ki 5 évvel cselölt szintén küldött Király Ferenc ellen. Többsége a pártban neki van, de vannak esküdt ellen-ségei is s ez azok, a kik a pártegység meg a bomlásától félnek, olyan akadályokat tudtak idáig az ő jelölése elé gördíteni, hogy az intézőbizottság végleges határozatot tudunkkal idáig nem hozhatott.

A harmadik kerület jelöltjén nézve a kormánypárt tisztában van. Mióta Dr. Kola derék pártján nyilvánosan elismerte azt a pártot, melynek vezetőit hajdan szintén nyilvánosan buksi fejüeknek mondta s látta, azóta az itteni párt is derék emberek ismeri Dr. Kola-t.

Eddig vagyunk.

Választó.

A „Debreczeni Hírlap“ tegnap este megjelent számában azt a hírt közli, hogy H.-Szoboszlón Polónyi Géza ellen dr. Bakonyi Samu fog fellépni. E hírrel szemben dr. Bakonyi Samu ur annak kijelentésére kérte fel lapunkat, hogy neki e hírről, valamint az abban foglalt jelölésről semmit tudomása nincs.

Ujdonságok.

* **Október 6.** Az aradi vértanúk emlékét ma a r. kath. templomban istentisztelettel ünnepelték meg. Dél előtt 9 órakor vette kezdetét az ünnepély, melyen megjelentek a

város részéről Vecsey Imre és Körner Adolf tanácsnokok a r. kath. lelkészi és tanítói kar, az összes kath. iskolák növendékeivel a apácák, az 1848—49-iki honvédegylet Hegedűs Pál vezetésével, lobogóik alatt. — A misét Dr. Wolafka Nándor püspök szolgáltatta fényes segédlettel, melynek végzetével a városi dalárda a »Hymnuszt« zendítette rá.

* Közigazgatási bizottsági ülés.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délután 3 órakor tartotta meg rendes havi ülését a városháza nagytermében gróf Degefeld József főispán elnökölte alatt. — Az ülésen az előadók referáltak a közigazgatás mult havi állapotáról. A jelentésekből következő adatokat vesszük ki: a rendőrség által lopásért letartóztatott a mult hó folyamán 8, gyilkosságért 1, rendőri kihágásért 95, összesen 104 egyén. Ezek közül az illetékes kir. járásbírósnak átadatott 9, megbüntettetett 9 egyén. — A városból eltolonczoltak 31, kenyézerutlevéllel elláttak 21, összesen 71 csavargót. Különböző iparigazolvánnyal, önálló ipar gyakorolhatására ellátott 26 egyén Munkakönyv kiadatot 98, ideiglenes igazolvány 4 drb. A város területén volt a mult hó folyamán közös hadseregbeli 865 ember, 219 lo, a m. kir. honvédség részéről 707 ember, 161 lo, összesen 1572 ember, 380 lo. — A város területén elszállásolva volt 210 ember, 220 lo, 7 törzstiszt, 18 főtiszt, 1 legény. Utóállítatott 2 helybeli, egy idegen illetőségű. Adó a mult hó folyamán befolyt a mult évről 4889 frt, a folyó évről 26518 frt 68 kr. Kesedelmi kamat fejében 383 frt 80 kr, összesen 31,791 frt 48 kr. Had nentességi díj 163 frt 63 kr idegen adó 11357 frt, idegen illeték 296 frt 55 kr, végrehajlási költség 222 frt 48 kr, iparkamarai adó 13 frt 48 kr, járdaadó 73 kr, közmunkaváltság 10 frt 80 kr, 6¹/₂ %-os pótdadó 1194 frt 43 kr, utadó 6103 frt 29 kr. A t. főorvosi jelentés a közegészségi állapotokat a mult hó folyamán kedvezőknek mondja, bár szörványosan előfornultak vörheny, kanyaró, torokgyík, hagymáz és vérhas. A tanfelügyelő jelentésében az iskolák túlszűfultságáról, elégtelenségéről panaszkodik. — Sürgeti úgy a csapókereti, mint a homokkereti iskolák kibővítését, továbbá a polgári fiu iskola felállítását. A közigazgatási bizottság azt határozta, hogy ilyen értelemben átiratot intéz a tanácshoz és az ev. ref. egyház iskolaszékéhez.

* **Hivatal szünét.** Az adókievő hivatal helyiségei f. hó 7—8-án a helyiségek tisztogatása miatt zárva lesznek, mit is t. olvasóink szives figyelmébe ajánlunk.

* **Kossuth szobor Miskolczon.** A miskolcziak Kossuth halálakor gyűjtést indítottak egy Kossuth-szobor felállítására. Két év alatt össze is gyűjtöttek annyi pénzt, a mennyi a szobor költségeinek fedezésére szükséges és Róna a József szobrászt megbízták a szobor mintázásával. Róna elkészült a munkával s a szobor bizottság nagyon meg levén elégedve a mintával, Rónát a mű kivitelével is nyomban megbízta. Az életnagyságu szobor azt az aktust ábrázolja, a midőn Kossuth Lajos nagyhirű beszédével kétszáz ezer ujonez megajánlását kérte az országgyűléstől.

* **Egyház kerületi tanügyi bizottsági ülés.** A tiszántúli ev. ref. egyházkerület tanügyi bizottsága f. hó 15-én délelőtt 9 órakor tartja ülését Kis Aron püspök elnökölte alatt a Collegium tanácskozási termében. Ez ülésre, melyen az ősi rendes egyházkerületi közgyűlés elé kerülendő ügyek készítettek elő, a püspöki hivatalból ma küldöttek szét a meghívókat.

* **Rendőri hírek.** Pinye Nosz oláh hajcsár a ki vásárra ökröket hajtott fel, tegnap bement Mayer János kenyér piacra

levő üzletébe venni valamit és ott egy szép babos kendőt lopott, tettét észrevették és bekísérték a rendőrségre. Farkas Gábor napszamos pedig az éjjel kint a vásártéren — ládák felfeszítésével próbált szerencsét, de az ott levő Kerekes Lipót sátorór észrevette az éjjeli tolvagot s mecfogta és átadta egy rendőrnek. Kazányi János kőműves valami kis munkát csinált egy szegény özvegy asszonynak a zugó-utca 1509. számú háznál és a munka után azt mondva, hogy reá fizett a munkára — kérte az asszonyt — hogy fizesse meg neki még a mi jár. Az asszony 10 krt akart adni palinkára, de azt nem fogadta el — hanem éjjel szépen lebontotta az egész munkát. Az asszony persze feljelentette. Kazányi Mihály és Bogdács József nékik, mint örültek a tébolydában voltak — a napokban teljesen meggyógyulva küldettek Pestről haza, most már tehát semmi bajok.

* **Vizsgálat a házi és gyámpénztárakban.** Ma délelőtt 9 órakor előbb a városi gyám, majd a házi pénztárban tartották meg a szokásos vizsgálatokat. — A bizottság tagja, voltak Veres István főjegyző elnök Dr. Magoss György t. alügyész, Pálffy Gábor törvénhat. bizottsági tag, Szentpéteri Ferenc jegyző és a szumvevőség részéről Kondor Kálmán és Harangi Sándor számtisztek. A bizottság mindkét pénztárban a legnagyobb rendet és pontosságot tapasztalta.

* **Harangozások ideje.** Ez-évi néhány évvel lapunk, a „Debreczen“ hasab jain jelent meg egy indítvány mely az addigi szokástól elterelőleg javasolta hogy a reggeli és délutáni beharangozások tavaszgal a nemzeti ébredés nagy napján márczius 15-én ősszel pedig a nemzeti gyásnapon október 6-án változzanak. Ezert hallották már t. olvasóink és a nagyközönség ma reggel 7 óra helyett 8 órakor és délután 3 óra helyett 2 órakor a harangszót Mindkét nap kegyeletos emlékeket örömteljes és fájdalmas érzelmeket kelt minden igaz magyar ember szívében, s mi debreczeniek addig is míg e két napnak nemzeti ünnepé avatása törvényhozással keresztülvive, lesz így házilag üjük meg mindkét nap ünnepeit.

* **Bolt feltöres** volt tegnap éjjel a csapó utca külvárosban, ahol Vass Antalnak van egy kis szács üzlete és azt szerencsétlenné meg az éjjel a vásári alkalmat felhasználó s ezzel foglalkozó emberek. — A boltban levő árunak nagy részét elhordták, feltörték a kasszát, annak tartalmát is magukkal vitték. A tetteseknek semmi nyoma nincs, persze keresik őket.

* **Kiszúrták a szemét.** Ezalatt a megdöbbentő czim alatt egy szenzációs ujdonságot vélt közölni a D. R. U. mai számában annak rémlátományu kutató riportere. — Elmondja ugyanis, hogy Szücs Róza érmihályfalvi asszonynak — a mikor kint a vásárran — beakart kukucskálni a cirkusz ponyva repedésén valaki belőlről egy bottal kidöfte a szemét a meg azonnal kifolyt és az asszonyt beszállították a közkórházba. Mi is utána jártunk e dolgnak és megtudtuk a teljes valót — a mi anyuiból át, hogy Szücs Róza — hosszú-pályii (s nem érmihályfalvi) asszony tényleg benézett a ponyva repedésén — és ott valaki kidögte az ujját és megkarczolta a szemöldökét — a melynek különben semmi baja nem lett és azután nyugodtan eltávozott, tehát nem vitték meg a közkórházban sem — mint a hogy a D. R. U. megírta.

* **Kézből kilopott ökrök.** Ugy-e különösen hangzik e czim s talán neveléses is küssé, ha tényleg meg nem történt volna ez a historia. A dolog úgy történt, hogy szegény Hénz Izidor oláh atyafi behajtott a nagy vásárra két szép ökröt eladni, de bizony az első nap nem akadt arra vevő, hát szegény Izidor beakarta várni a második napot is és

szomorúan a hidegtől is bántva hajtotta fejét a lomra. Elővigyázatból azonban összekötötte az ökröket és a kötél végét a kezére csavarva akart nyugodtan aludni. Aludt is o szép csendesen, de mikor reggel felébredt meglepetten látta, hogy az ő kedves ökrei sehhol nincsenek — és a kötél mégis a kezén van. Keservesen panaszkolta el ma ezt a rendőrségnél és csak azt emlegette folyton, hogy azt érti, hogy maradhatott a kötél a kezén, ha az ökröket elvitték. Végre megtudták véle értetni, hogy biz azt szépen levágták — és csak azt hagyták neki.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonainknak, jóbarátainknak és ismerőseinknek, kik néhai férjem, illetve nevelő atyám szerencsétlen halála alkalmából részvételüket kifejezték s a temetésen megjelentek, ez uton mondunk köszönetet. Özv. J á k ó Mihályné és F a r a g ó Miklós.

*** Mendelovits Lajos kitüntetése.** Szép kitüntetés érte ma délelőtt, mint egy távirat jelenti Mendelovits Lajos ismert debreczeni kereskedőt. Ugyanis ő a kiállításán debreczeni különlegességeket állított ki s ma ő felsége a királyné meglátogatván a kiállítást. Mendelovits ur kiállításánál is hosszabb időre megállt s a legnagyobb dicséret és elismerés hangján adott kifejezést megelégedésének. Igen örülünk törekvő polgártársunknak ezen az újabb sikerén.

*** A főiskolából.** A mai fel hetes kerteskedés most a választások előtti, legnagyobb hullámokat verni, úgy hogy szinte rosszul esik hallani, hogy az egyik könytárnok jelölt Nagy Béla III. é. joghallgató nem akarván magat a biztos bukásnak kitenni visszalépett. A holnap könytárnok választáson tehát egyhangulag fogja kiáltani a választó sereg: „Éljen Cs a j á g h y Károly! 4 éves joghallgató könytárnok!”

*** Halálozás.** L ö f k o v i t s József a Löfkovits Arthur ékszerész cég sok évi társtulajdonosa, Debreczen egyik legrégebb kereskedője ma reggel 9 órakor életének 76 éves korában elhunyt. A halálozásról a család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Mély fájdalommal tudatjuk felejthetetlen jó atyánk, apósunk, nagyatyánk és rokonunk L ö f k o v i t s J ó z s e f n e k élete 76 ik évében, f. évi október hó 6-án ejjeli 2 órakor, hosszas gyengékedés után bekövetkezett grászos elhunytát. A boldogult hült tetemei szerdán, folyó hó 7-én, délutáni 3 órakor fognak a Miklós-utczai Dr. Engel Ignátz-felé hantól az izraelita sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1896. október 6. Löfkovits Paula férj Dr. Engel Ignátz, Dr. Löfkovits Márton, Löfkovits Arthur, Löfkovits Laura férj, Dr. Nágel Zsigmondé gyermekei, Dr. Engel Ignátz, Dr. Nágel Zsigmond, vejei Lázló Margit férj, Löfkovits Arthurne-menyé, Engel Irén, Engel László, Nágel Sandor, Nágel Zoltan, Löfkovits Andor unokái, számos rokon nevében is.

*** A jammo-dal eredete.** Akár merre megy az ember, a zene mindenütt ezt a fűbemaszó olasz nótát játsza, az inasok és utczagyerkőczök mintha nem is tudnának már mást fűyüni és az ember, ha nem vigyázz, maga is azon veszi észre magát, hogy sétálközben a jammot dudolj. A dalnak roppant együgyű szövege van. Magyarra fordítva azt jelenti, hogy: Gyerünk, szájunk föl, gyerünk gyerünk, gyerünk, a síkló, a síklóra, a síklóra szálljunk fel, de a zenéje tényleg nagyon kedves. A daleredetéről a következőket olvassuk: Napolyban ugyanis ősi szokás szernt augusztus 18-án tartják meg a Posilip hegyben ázott alagutnál, a Piedigrottánál, a nagy dalversenyt. Több ezer lírás jutalmak vannak kitűve azon népdalokra, amelyek leginkább megnyerik a nép tetszését. A dalokat külön énekharok adják elő és a bírólag maga a fenséges nép Nemely dalnál tagsolnak, azt többször megismétel etik, másnak egyedül tetszés nyilvánítással kell megelégednie, másnak egyik párt tombol, a másik meg tapsol, vannak végre

énekszámok, a hol fűtyűökkel, rohadt naranccokkal és másféllel szalasztják meg a zeneszerzőt. Nos hát 17 évvel a fenséges napolyi népa funiczuli-fun czula vagyis a jammo népdalnak ítélte oda közlekedéssel az ezreket és a dicsőséget. És a jammo dicsősége azóta sem halványodott a napolyiak most is ezt dalolják a legszivesebben.

*** Adóelengedés a jégkárosultaknak.** Az elmúlt nyáron rendkívül nagy mértékben előfordult jégverés az ország számos vidékein nagy károkat okozott a gazdasági terményekben. A közadók kebeléséről szóló törvény értelmében a jégeső által okozott károk esetében adóelengedésnek van helye, ha a káreset a tulajdonos által 8 nap alatt bejelentik. A földművelésügyi miniszter e törvényre való hivatkozásával ma leiratot intézett Debreczen sz. kir. város hatóságához és Hajdumegye alispánjához, melyben arról értesíti, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg elhatározták, hogy ezen bejelentések az illető pénzügyigazgatóságok által akkor is tárgyalhatók, ha 8 nap alatt le nem jelentetnek. Felhívja a belügyminiszter a hatóságokat, hogy ezen rendeletet, a szőlősgazdák és gyümölcstermelők érdekében minál szelesebb közben körhírre tegyék, hogy ezen adókedvezményt igénybe vehetők.

Táviratok.

A czári pár Párisban.

Budapest, okt. 6. (A Debr. ered. táv.) A czári pár Párisba való útjában tegnap délután fél 2-kor Cherburburba érkezett az „északi csillag” hajón. F a u r e elnök, ki már tegnapelőtt oda ment a kikötő hidján fedetlen fővel állva várta őket. Mikor a czári pár a hajóból kilépett, mélyen meghajolt, a czárnénak kezét csókolt. A czár az üdvözlétkatónásán viszonzta, aztán kezét fogott vele s az elnök kezét mindaddig fogta míg F a u r e el nem mondta üdvözlő beszédét és ő nem felelt. — A bemutatkozások után pedig az elnök a czárnét karonfogva az Elan hajóra vezette, melyről a hajóraj feletti szemlét nézte végig a czári pár.

Este 7 órakor ebéd volt, uelyen F a u r e felköszöntötte a czárt és czárnét. A czár válaszában megköszönte a fogadtatást, mely szerinte meglepően szívélyes volt s a franczia nemzet és hajóraj dicsőségére emelte poharát.

Erre koccintottak, aztán a zenekar a m a r s e i l l a i s e o t és az orosz himnuszot játszotta, melyet állva hallgattak meg.

Budapest, okt. 9. (A Debr. ered. táv.) F a u r e Lembergben elbucszott az ebéd után a czártól s Párisba utazott, hogy ott Franciaország vendégét méltóan fogadhassa.

Bádapest, okt. 6. (A Debr. ered. táv.) P á r i s b ó l távirják: A czári pár ma délelőtt 10 órakor érkezett Párisba a remelaghi pályaudvaron. Az utczákon száz ezrek tolongnak, úgy hogy a küldöttségek alig voltak képesek kijutni a vasúthoz. A czári párt a pályaudvaron az összes notabilitások fogadták, élükön F a u r e elnökkel, kinek beszédére a czár igen szívélyes hangon felelt.

Október 6-ika.

Budapest, okt. 6. (A Debr. ered. táv.) A nemzet gyásznapját szerte az országban megülték, különösen nagy gyászpompával s a közzönség óriási részvételével mellett folyt le az ünnep Aradon, Budapesten, Nagyvaradon és Kolozsvárt.

Erdély miniszter Apponyi ellen

Budapest, okt. 6. (A Debr. ered. táv.) Jászberenyben az ottani kormánypart Erdély Sándor igazságügyminisztert lépteti fel Apponyi gr. ellen.

Meglőtt néppárti jelölt.

Budapest, okt. 6. (A Debr. eredeti táv.) V á c z r ó l jelentik, hogy ott R é v é s z

Viktor néppárti képviselőjelölre egy Epstein nevű VIII. gimnázista, mikor a jelölt kocsiába ült, r á l ó t t. A merénylőt elfogták!

A nemzetipárt manifesztuma.

Budapest, okt. 6. (A Debr. ered. táv.) A nemzeti párt tegnap esti értekezletén elhatározta, hogy a választások alkalmából manifesztumot ad ki.

Mameluk-fejfájás.

— Választási nem mozgás —

Debreczen, október 6.

Mottó: *Piscis a capite...*

Itt van az ősz, itt van újra...

Az ötödik ősz jelent meg sárguló faleveleivel, lombhullató ágaival azóta, hogy a jelenlegi képviselőház tagjai mandátumot kaptak egyik-másik választókerület képviselésére.

És néhány hét múlva lángba borítja az országot egy élet-halálra való küzdelem, melyben a haza függetlenségéért és szabadságáért harcoló párt száll síkra a korrupcióval és aljas eszközeivel.

... lesz most veszedelmes

Alkalom.

Nő a pártűh, jobbon, balon

Szelbalon.

A néppárti vad rajongás

Lángban ég.

Választás lesz, nem volt ilyen

Soha még.....

... Konstatáljuk tehát — mert hiszen kénytelenek vagyunk vele — hogy a bimbó fakadaskor szellő szárnyán jött Treuga dei, bimbóhulláskor teljes egészében kiütött és dühöng, a hogy csak tőle telik. — Ime a treuga dei eredménye ez lett. — Nem ölelkeztek össze pártok, vezérek, hanem keztyüt huznak, véres kardot hurezolnak ország-szerte, harciba hívni a polgárokat meggyőződésükért, elveikért. Szép treuga dei.

Megindul a vadászat, a mely teszük tudni gyakra n b a k o t l ó ugyan, de még sem olyan háladatlan foglalkozás.

Csunya orkán kavarja a

Salakot:

Szinre jutnak szörnyű sivar

Alakok,

Sok szélhámos államférfi —

Képet ölt.

Óvakodjunk! Csak úgy hemzseg

A jelölt

Pénzzel, borral, hazugággal —

Ki mivel —

Mandátumra törnek ezek

Bősz dűhvel

Köpenyt forgat czélszerűen

A svihák —

Bizony Isten, ündorító

Egy világ.

Politikai ágensek, népbolondítók járják be az országot.

A kormánypartí husos fazekakat féltő vigéczek ígérnek fűt-fát, viczinalist, főgymnasiumot, kuriát, mindent, csak hogy a szavazók rávoksoljanak. Szegény jó magyar népem. Milyen esztelennek, milyen hitványoknak képzelnek téged a Haza atyjai.

Mindenütt megindult a kombináció, hogy ki lesz a jelölt. — Van bőségesen mindenfelé. Harom-négy fele párti jelöltet léptettek fel már is minden kerületben.

Hát hogyan lehet az, hogy Debreczenben a legrutabb korteskedések melegágyában még nem észlelhették a közlegő választási komédiából semmi, de semmi, ha csaknem az egész a mely azonban már is megingatta egyérmely honatyának eddig is csak három és fél labu parlamenti ülőhelyét.

Hogy van az, hogy itt nem variálnak, kombinálnak és permutálnak, hogy ki lesz a vivát? Hogy van az, hogy sem a pártörök nem mozognak, (azt nem mondtam hogy érdekklubbok sem.) A házalas nem indult meg a mameluk-párt sajtója csendes, mint az olyan ember, a ki olyat tett, a melyről nem szeretné, ha más is tudna.

Hát hogy légyen egy kis világosság és az alattomos készülődésekre egy kis reflex fényt vetítsünk, hát megmondjuk az okot, a miért olyan csendes itt mind-n.

Nevezetesen tisztelt uraim: Bü z l i k D ó n i á b a n v a l a m i. Már pedig megmondotta azt egy okos ember, hogy ha büzik valami, akkor azt sohasem kell bolygatni, mert baj lesz.

Nem szólnak ma Debreczenben nyilvánosan politikáról az illetékes körök, az illeteleneket pedig elhallgattatják, bedugják a szájukat.

Hát a mi büzik pedig az nem más minthogy a szabadelvűek, a kiknek Allah, nagyra, de nagyon nagyra növeszse szakálukat, niucsenek megelégedve, i l l u s t r i s és Debreczent oly kiválóan representáló képviselőikkel.

Úgyannyira nincsenek, hogy egyes érdeklubbok már életükre törtek szegény, szájalomra igen méltó képviselőiknek s maguk közül már léptettek is fel olyan jelöltet, a ki szerintök sokkal illusrisabb és jobban tud representálni és hallgatni is.

Pedig hát nincsen igazuk azoknak az uraknak. Ugyan már miért ne lehetnének megelégedve azzal a két jámbor, jólelkű és jó természetű emberrel, a kik utóvegre nem csináltak v a l a m i n a g y l á r m á t t a t. Házban, aztán az is igaz, hogy Debreczen városán vajmi keveset lendítettek, de előbbre éppenséggel nem vitték, de utóvegre az a haszna megvolt belőle a hazának, hogy nem akadályozták a tárgyalások menetét, ők hagytak gyorsan folyni mindent, de a mi fő mindig és mindenre rábólintottak. Már pedig ha az önk képviselőe t. kormánypárt kimondotta az igen-t, eleget tett a Haza és népe iránti kötelességének.

Hát ugyan mit vártak volna hatalmas szónoklatokat a magok képviselőitől, vagy azt hitték, hogy azok az urak tesznek majd valamit a haza üdvéért, ugyan, ugyan, hiszen olyan ártatlan emberek azok, nem tesznek azok ilyen ostobaságot, de meg nem is értenek ők ahhoz.

Hiszen ott van Kola, az hozzáfogott egyszer, hogy mond nagyokat és szépeket, munkálja a haza ügyét.

Az meg nem tetszett önöknek, mert oda-fönt kikacagták, kigunyolták Kolt és vele együtt Debreczent. Na de hát elfér már mi-ránk is egy kis blamagio.

Ott van Dr. K i r á l y Ferencz, bezzeg nem szólt az egy szót sem, — azaz hogy pardon, — egyszer felállott és érczes, stentori hangon szólt oda a teremszolgának:

— Szolga! tegye be az ablakot, mert czug van. (Általános helyeslés és taps. — Azt mondják, hogy e zajra felebradt Kola is és rákiáltotta mindjárt, hogy s i g e n c.)

Nos hát kérem, a mit Dr. K i r á l y Ferencz elmondott, azok nagy horderejű szavak. Tessék csak elképzelni, hogy hány államférfi hülhetett volna meg, és kaphatott volna náthát, vagy erős gégebajt, ha Király Ferencz az ablakot be nem téteti. Ime mi lett volna szegény hazánkból, ha Király Ferenczet a debreczeni mamelukok meg nem találják választani. Elvesztette volna legjobbait, legjelesebbjeit. — Vivát Dr. Király Ferencz!

Ezt a kiváló érdemét sem méltányolja a t. kormánypárt Királynak, sőt haragszik rá, mert hosszú hét éven keresztül hallgatott.

Hát bizony furesa helyzetbe is kerültek az önk képviselői, az egyikre azért haragusz-nak, mert beszélt, a másikra mert hallgatott, hát hogy is tudnának eligazodni szegények, hogy tulajdonképpen mi tévők is legyenek.

Hát ebből a dilemmából olyanformán gondoljuk mi kiszabadítani zavarba hozott képviselőjüket, hogy az új ctyklusba majd mi küldünk föl, mindenesetre illusrisabb és representansabb képviselőket, a kik ugyan nem az önk szája ize szerint, de mindenesetre jobban tudnak beszélni, mint az önk képviselői s többet tesznek a haza üdvéért és boldogságáért.

Föl tehát varo-unk józan és tiszta érzelmű polgársága, ragadják föl azt a szent lobogót, melyre a haza függetlensége és szabadsága van írva s fennen lobogtatva, vigyük győzelemre azt Debreczen II-ik és III-ik kerületében, hogy végre szeretteit hazánk boldog és független legyen.

A hazaküldött parlament.

Végigsüvölt a Sándor-utczán
A hideg, ősi fergeleg.
Levelei a parlamentnek
Lepergenek, lepergenek
A honatyákat hazaküldk,
— A bucsu oly melán zokog! —
S hát megsirasuk mi is őket,
Mi leányok, mi asszonyok.
Hol vannak a bölcs alkotások?

Amiért hálával éhetünk?
A miért a távozók nyomán
Forró könyecseppet ejthetünk?
Midőn mi ékes koszorúval
Rózáztuk föl a karzatot
Értünk rohantak vészbe, tűzbe
A lelkes, hősi szónokok?

Himennek új törvényt csináltak —
Oh, milyen larmát csaptanak:
A liberális nagy reformok
Üdvőt, gyönyört árasztanak!
S hát segítenek e reformok
A nők legégetőbb baján?
Hát ez a hres, büszke törvény
Kötelező-e igazán?

Hát kénye szerint nem maradhat
Ma is mindenki agglegény?
A törvénytől, sok szende lányka
Nem otthon vénül meg szegény?
Ma minden parthie-képes ember
Tan házasodni köteles?
Ezt iktatták vón' a kodexbe,
Akkor lett volna az jeles!

Szétkergették a parlamentet —
Dicsérjük Banffy vesszejét!
S a hazatérő honatyáknak
Mi is mossuk meg a fejét!
És üdvözöljük friss reménynyel,
Az új választás hajnalát,
S tüzzök ki nyíltan vakmerőn
A revízió hajnalát!

Zengjen a jelző minden asszony
És minden kis lány ajakán:
Tegyük a házassági törvényt
Kötelezővé igazán!
S ki e reformra nem tesz esküt —
No hisz egyéb se kellene —
Vesszen a haza ellensége!
Föl, korteskedjünk ellene!

Törvénytörők.

A h-doroghi duhajkodó legények.

Tegnap tartotta meg a debreczeni kir. törvénytörők a végvárgyalást a Domokos Mihály és társa elleni szándékos emberölés ügyében.

A bünper tényállása röviden a következő: 1896. jun. 7-én H.-Dorogon mint a vádhatározat mondja az esti órákban Hideg Szójk a András 23 éves, doroghi illetőségű legény fejére Domokos Mihály 23 éves többszörösen büntetett s jelenleg is jog-rés itélet folytán zárva tartott doroghi legény és Papp Mihály 21 éves büntetlen előéletű legény oly erővel mérték egy-egy csapást, hogy az szenvedett sérülései következtében jun. 8-án reggelre meghalt, okuk egyéb nem volt rá, minthogy ittas fővel a dorogi hegytetőre indulva elhatározták, hogy bárkit találkoznak ott, azt ütni kell. A sors az elhunyt hozta eléjük s ők oly tisztességesen véghez vitték szándékukat, hogy mint maguk vallották, a karó eltört, mert Papp hogy ne mondja a czimborája, hogy az ő kívánságára nem üt egyet, kötelességének tartotta ellatni, habár az illeti szándékot kihallgatásuk folyamán tagadni jónak látták.

A tárgyalást Dr. Vass Antal vezette, előadó bíró Hoffmann József, szavazó Konrád Samuel, jegyző Öreg Béla volt. A vádhatóságot Dr. Nagy László kir. alügyész képviselte, a védői tisztet Dr. Kardos Samu és Dr. Nagy Lajos helybeli ügyvédek teljesítették.

A bizonyítási eljárás befejezte után Dr. Nagy László terjesztette elő vádirányát. A vádhatóság képviselője — mindket vádlotta szemben feltétlenül beigazolva látja az öléi szándékot — miért is kéri azokat a B. T. K. 278 §-ba ütköző szándékos emberölés miatt szigoruan elítélni.

Dr. Kardos Samu és Nagy Lajos kizártak tartják azt, hogy az ittas fővel dulakodásra induló paraszt legényeknek csak gondolatokban is lett volna bárkit az életétől megfosztani éppen azért szerintük a jelen esetben nem ölésről, hanem csak halálra okozó testi sérülésről lehet szó.

A kir. Tabla beható tanácskozás után a védelem álláspontját fogadta el és az I rendű vádlotat 6 évi, a II. rendű vádlotat 4 évi fegyházra ítélte el a B. T. K. 206 §-a alapján. Az ítélet ellen ugy a vádlottak, — mint a kir. ügyész fellebezést jelentettek be.

A cigány.

— Végvárgyalás. —

Mocsu Zsiga (zsöbmetszéssel vádolva) bejön a terembe és a védő helyére ül.

Elnök: Hova telepszik le!? Üljön csak a régi helyére: a vádlottak padjára. Ne tegye magát, hiszen jól tudja maga már itt a járást.

Vádlott: Jaj, kérem alásan árrá a pádrá nem seregek ülni. Bábónás vagyok kérem és váláhányszor árrá a pádrá ültem, mindig becsukták.

Elnök: Hogy hívják?

Vádlott: Mocsu Zsigának, csókolom a kezsit.

Elnök: (Diktál.) Mocsu Zsigmond.

Vádlott: Megkövetem szípen, nem

Mocsunak hívnák, hanem Moczunak, Mocsu, az csak csigányul van mondva.

Elnök: Vagy úgy! Tehát Moczú Zsig mondnak hívják. Tudja-e, hogy mivel van vádolva?

Vádolt: Jáj, hát már megint valami rosszat pletykáltak rólam.

Elnök: Ne okoskodjék. Azzal van vádolva, hogy fölmetszette ennek az embernek a zsebét a mult vásáron.

Vádolt: Én tettem vóna azt? Még a magam zsebét sem vágtam fel soha, nem hogy a másét mertem vóna.

Elnök: Azt rosszul teszi nagyon, hogy mindig tagad.

Vádolt: Igirje meg azs elnök ur, hogy nem fog becsukátni, akkor mindent beválok.

Elnök: Szóval tagad. No de azt csak bevallja, hogy ott volt azon a vásáron.

Vádolt: Dehogy vótam, dehogy vótam. Nem szeretek én sokadalmakban járni, mert ott könnyen ellopják azs embertől a pénzsét.

Elnök: Hm! Hát majd elmondom én, hogy mint történt a dolog. Maga ott állott Balogh János panaszosnak a háta mögött az óriás leány bódája előtt. Azt a pillanatot várta csak, hogy a panaszos elforduljon és maga nyomban fölmetszette a zsebét. Csak hogy ügyetlenül csinálta a dolgot, mert mikos az erszényt ki akarta huzni Balog János észrevette és nyakon csipte. Hiába, csak a pesti zsebmetszők értenek ehhez, nem csigányoknak való foglalkozás ez.

Vádolt: (Büszkén felegyenesedve.) Már csak megesem én azst a pestit, a ki tul-tenne rajám, Csakhogy egy párazst mándlit nehezebb ám felvagni, mint egy séllet bélelt uri kábatot!

Vádoltat másféljévi fogházra ítélte a törvénszék.

(No.)

Tudomány.

Huszár Gál élete és művei.

A Debreczeni számára írta: **D. Nagy Sándor.**

(Folytatás.)

H. G. mint reformátorról s műveiről.

Ha csak futólag tekintjük is végig H. G. élete pályáját, látnunk kell, hogy ő a XVI. századi reformátu-ok közül egyike volt a legnagyobb hazafiaknak. És ez természetes is, hiszen összpontosított magában mindent, mi ezt kifejtetni lehetővé tette, s munkásságában minden terere kiterjesztette figyelmét.

Első sorban predikátor volt ő, ki állomása helyén meggyőző erővel hirdette az evangéliumi igazságokat; de ezzel soha sem elégedett meg, hanem a közelebbi vidéket is meg-meglátogatta, a hívek lelki szükségzeit kielégíteni s minél többeket megnyerni az egyház híveiül. Mint predikátor aztán valóságosan rettenhetlen volt, tudván, érezvén az általa hirdetett tudomány igazságát s át lévén hatva a Krisztus szeretetéről, kinek ügyeért mindenre képes vala. Ez fejt meg, hogy az üldözések elői soha sem tért ki előbb, csak amikor már élete is fenyegetve volt; ezt megakartta menteni, hogy minél tovább szolgálja a szent ügyet s minél többeket vezessen el az örök igazság ismeretére.

Ez fejt meg, hogy a hatalmas győri s pozsonyi püspökök s káptalanokkal egymaga minden tars és szinte minden pátrónus nélkül felveszi a vitát s a szentírás alapján a mély meggyőződés és szónoklata hatalmával ellenfeleit vis-zavonulásra kényszeríté.

Az a sokféle s mindég meg-megújuló üldözés, melyet a kath. klérus s az ellen-reformáció két hatalmas veze ője, Oláh M. és Verancsics intéztek elene, mind azt igazolják, hogy ő mint predikátor nagyon veszedelmes volt a kath. egyházra nézve, mert a hatása rendkívüli volt úgy a polgarság mint

a katonaság körében, a hol ő színre hirdette egyháza tanait.

De ezt mutatja az a körülmény is, hogy kivált Kassán, de máshol is a hol csak megfordult, a nép, hatalmas főurak — sőt a katonaság is, melynek ily dolgokba úgy szólván rem lett volna szabad avatkozni — rajonganak téte s mindent megtesznek érdekeben megmentésére.

De ő nemcsak predikátor, hanem mint e korbéli reformátoraink többnyire, tanító is. Igen, nemcsak az volt a feladata, hogy hívei legyenek, hanem az is, hogy ezek a hívek igazán értsék, ismerjék az igazságot s megismerjék, ne hatoljanak el attól; az volt a cél, hogy a híveknek vezetőkről is gondoskodjék, mert hiszen a nyáj pásztor nélkül elszéled; tehát iskolájában lelkészeket képez, kiket a vidékre küld a hívek összelatására, az egyház gyarapítására.

Hogy pedig ne csak azon vidékeken, hova épen ő maga vagy közvetlen tanítványai eljuthattak — ismeresse meg ő egyszerű, meggyőző előadásában egyháza tanait, az evang. tudományt, s hogy a kath. támadások és üldözésekkel szemben egyháza igazait megvédelmezze s a zaklatott s elnyomni óhajtott lelkiismereti szabadságot istapolja, nyomdát állít saját költségén, mindjárt első állomás helyén.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonatösdé

okt. 5.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	75	76	76	76
"	77	70	710	78
"	79	715	720	80
Tiszavidéki ó	75	76	76	76
"	77	715	715	78
"	79	730	735	80
Pestvidéki ó	75	76	76	76
"	77	710	715	78
"	79	725	730	80
Fehérmegyei ó	75	76	76	76
"	77	719	720	78
"	79	715	73	80
Bácskai ó	75	76	76	76
"	77	715	720	78
"	79	730	735	80
Észak magy	75	76	76	76
"	77	76	76	76
"	79	76	76	76

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram.
Rozs elsőrendű új	70-72	6.25
" másodikrendű "	—	6.15
Árpa takarmánynak "	60-62	4.10
" égetni való "	62-64	5.20
" serfőzdei —	64-66	6.50
Zab — — — új	39-41	5.45
Tengeri bánsági új	—	3.80
" más nemű "	—	3.70
Repeze bánsági	—	10.50

Kőbányai sertés-piacz.

okt. 5

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Óreg nehéz (páronként — 400 klg-on felüli suly b — krig. 2. Óreg közép (páronként 300-400 okilogram ulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 20 kgon felüli sulyban) 52-53 krig. 4. Fialat közép páronként 251-320 klg. — sulyban 54-55 krig. 5. Fialat könnyű páronként 250 kgr. terjedő sulyban — krig. Magyar szedett nehéz páronként 280 klg. felüli sulyban 52-53 kr. Közép pkint 220-180 klg. fel-sulyban 44-45 krig. Könnyű pként 220 klg. terjed sulyban 43-44 krig. III. Szerbia Nehéz pként 260 klg felüli sulyban 53, 54 krig. Közép pként 220-260 klg terjedő sulyban 45-46 krig. Könnyű pként 220 klg terjedő sulyban 53, 54 krig.

Sertés létszám 1896 okt. 4-ik napján volt kész-szetben 5022 drb. 1896. okt. hó 4-ik napján felhaj-tatott 811 drb. 1896 oktt. 4-ik napján elszállítatott 882 db. 1896. évi október hó 5-ik napjára maradt készletben 4952 db. A hizott sertés üzletirányzata — változatlan.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 12. Bérlet 6 sz.

Szerdan 1896 évi október hó 7-án:

itt másodsor:

Raphael

Eredeti történeti dráma 4 felvonásban, írta: **Várady Antal.**

Csütörtökön október 8-dikán itt harmadszor:

A királyné dragonyosa.

CSARNOK

Az Ypszilonosék.

— Elbeszélés. —

Fordította: **Kalocsa Róza.**

— (Folytatás.) —

Finom modorom és előkelő megjelenésem ösztönözte őt arra a lépésre, hogy kezét és vendéglőjét nekem felajánlja. Nekem természetesen soha sem lett volna bátorságom nála kopogtatni. Így, mint látod, kedves mama, a te jó nevelésed még sem ment karba, sőt nagyon is hasznos gyümölcsöt termett. Nevünk miatt ne aggódjál, úgy a kávéház mint a vendéglő megtartja a Kleiner nevet és az emberek engem is Kleiner urnak szólítanak. Igaz, hogy sorsom egy kissé másforma lett, mint a milyennek te kívántad volna, kedves mama, de ne busulj miatt, hidd el, még sokkal rosszabbul is üthetett volna ki. — Nekem most olyan jó dolgom van, hogy szeretném, ha egész családnk ki volna békülve. Feleségem és én kérünk téged, kedves mama, hogy jöjj hozzunk lakni, nagyon kellemes életed lesz nálunk; hidd el nem utolsó dolog második reggelinek az a frissen sült pecsenye egy pohár jó vörös borral! Igazán kedves mama, nagyon boldognak érzemem magamat, ha mind visszapótolhatnám neked azt a jót, a mit velem tetted.

Öszinte fiad

Adár.

Cserépnének leesett a karja, olyan nehéz volt az a levél, ő maga meg rábámult a fia arczképére, a nélkül, hogy azt látna; testi lelki ereje e-hagyta, benső szótakora halgattott összes szellemi erejével, és azok a szótak most erősek voltak, nem lehetett azokat elnemítani. — Eszébe jutott férjének utolsó beszéde, és úgy tesz neki, mintha azokat a szavakat, melyeket az halála előtt mondotta, éppen most hallotta volna ki fia leveléből — igen külsőleg és szellemileg egészen hasonlók voltak! . . .

Összerendült ez az asszony az előtte hirtelen feltáruult irtózatossággal; de belenézett.

— Keserű sors, mormogák reszkető ajkai, egyik fiam feladja az ypszilon, a másik meg egész nevét. Száraz kaczagásba tört ki, a mely zokogásban végződött; mily zord üresség, a létnek mily szegénysége tárult fel egyszerre vigasztalhatatlan tekintete előbb élete alkonyán be kellett vallani: minden hiában volt, nem értél el célodból semmit, éppen semmit! . . .

— Minden hazugság volt, mondá hangosan és kegyetlenül. Furasztó, öldöklő hazugság, nap nnp után — de most elmúlt.

Rábámult fia arczképére.

— Valósággal olyan, mint egy főpinczér — csak valld be magad előtt — vallj be mindent!

Csöngették; Cserépné régi szokása szerint fejéhez kapott, hogy kis csipkefejkötőjét megigazítsa — pedig elfelejtette föltenni . . . aztán ajtót nyitott.

(Folyt. köv.)

